

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 7.6 Спорт, научна специалност „Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка /вкл. МЛФ/“ на тема:

„Изследване на гъвкавостта и силата, като фактори на изпълнителското майсторство във фолклорните танци“

към НСА „Васил Левски“, факултет КТТСА, катедра Гимнастика”

Автор на труда: докторант Игит Хакан Унлу

Научен ръководител: доц., д-р Бисер Григоров

Автор на рецензията: доц., д-р Златин Костов, НСА, кат. Гимнастика

Представеният ми за рецензия дисертационен труд е посветен на изследването на проблем с безспорно значение за достигането на високо изпълнителско майсторство във все повече жанрове на танцовото изкуство, в процеса на прогресивното им развитие и професионализация, а именно – усъвършенстването и поддържането едно адекватно на изискванията в съответния жанр високо ниво на физическата подготовка и специфичните двигателни умения на изпълнителите и в частност тези на изпълнителите на фолклорни танци в Р. Турция. Във фокуса на вниманието на автора са поставени основните им двигателни качества – гъвкавост и сила, които според него, от позицията му на дългогодишен професионален изпълнител, хореограф и педагог в областта на турските фолклорни танци, са с най-голямо значение като фактори на изпълнителското им майсторство.

Дисертацията е написана в обем от 182 стр. и е структурирана в Увод, 3 Глави, Изводи и Препоръки, Използвана литература и 4 Приложения. Използваната от автора литература обхваща 34 заглавия на кирилица, 39 на латиница и 51 на турски език, вкл. 7 енциклопедии и 16 интернет страници. Представените източници включват основни теоритични и практически пособия, както и съвременни, актуални публикации в предметните области, свързани с темата на дисертационния труд. Приложенията включват образец на Протокол от проведените тестови изследвания, Въпросник-анкета, Снимков материал с Бенеш описание на изследваните турски фолклорни танци и илюстрация на Стречинг комплекса, използван в експерименталната методика. Опазването на изследванията и резултатите от тях е представено в 21 фигури и 19 таблици, и е изпълнено на едно много добро ниво. То включва и използването на най-съвременен 2D бар код за достъп до видеоинформацията в канала “You Tube”, представяща разработения от автора екзерсис за турски фолклорни танци.

Уводът е кратък, но достатъчно информативен и насочва читателя към проблематиката на изследването, неговата значимост, актуалност и мотивировката на автора за провеждането му.

Глава 1 е озаглавена „Литературен обзор и теоретични основи на изследването“, обхваща 60 стр. и е структурирана в 4 раздела:

1. Исторически обзор, в който е представена в стегнат вид информация, свързана с възникването и развитието на балета като първата професионална форма на танцово изкуство, довела до постепенното изграждане на стройната система на европейския класически танц, в основата на която е залегал класическия екзерсис, като основно средство за развитие и усъвършенстване на двигателните умения на танцьорите.

2. Във втория раздел „Екзерсис“ са разгледани стимологията на понятието, ролята и мястото на класическия екзерсис в подготовката на танцьорите, както и съдържанието и характерните му особености. Представена е и същността и развитието на създадените по-късно на неговата основа екзерсиси в Характерните танци и Българските фолклорни танци.

3. В разделът „Танцовото изкуство в Р Турция“ е направен подробен анализ на неговото възникване и развитие до наши дни. Представени са 2-те основни класификации на турските народни танци – по региони и по видове, както и класификации по допълнителни признаци като форма, стил и метроритъм, а също и някои популярни в Р Турция авторски класификации.

4. В последния раздел „Подготовка на танцьорите – развиване на двигателните качества“ авторът, с достатъчна убедителност обосновава необходимостта от специализирана физическа подготовка на танцьорите, като основна предпоставка за професионализацията на танцовото изкуство, като правилно изтъква, че по отношение на изискванията към подготовката на танцьорите и техните натоварвания „в днешно време професионалното танцово изкуство се доближава до спорта за високи постижения“. Наред с изтъкването на необходимостта от оптимално развитие на всички физически качества на танцьорите, авторът извежда на преден план развитието на качествата сила и гъвкавост, като основни фактори за изпълнителското майсторство в турските народни танци. Тук той е разгледал подробно характеристиките, видовете и различните методи за развитие на силата и гъвкавостта като двигателни качества при танцьорите, като подчертава отсъствието на общоприет екзерсис в системата на подготовка на танцьорите в турските народни танци. В отделна точка са разгледани и въпросите свързани с обезпечаването на безопасността на танцьорите в този нелек педагогически процес, в който главна роля играят подготвени танцови педагози, чиито основни задачи, както правилно отбелязва автора трябва да са: *„изграждането на компетентни танцьори с развити двигателни качества, нужни за доброто изпълнение и опазване на тяхното здраве, чрез осигуряване на здравословна и безопасна танцова практика.“*

В заключение на тази глава, въз основа на направения литературен обзор и позовавайки се на собствения си опит като професионален изпълнител и преподавател по турски народни танци авторът формулира и своята работна хипотеза както следва:

„Предполага се, че прилагането на специализирана програма от упражнения за сила и гъвкавост, стречинг и характерен танцов екзерсис в обучението по турски народни танци би допринесло за подобряването на двигателните качества сила и гъвкавост и като резултат би подобрило индивидуалните изпълнителски качества на танцьорите – стил, художественост, музикалност, ритмичност, ансамбловост.“

Глава 2 е озаглавена „Експериментална постановка и организационно-методически параметри на изследването“ и включва експериментален модел, цел и задачи, предмет, обект и област на изследването, организация, методика и инструментариум на изследователската дейност. Целта е формулирана правилно с оглед проверка на работната хипотеза на автора, макар че според нас терминът „оптимизиране“ на двигателните качества сила и гъвкавост е по-правилно да бъде заменен с термина „усъвършенстване“. Задачите са на брой 6 и произтичат логически от поставената цел. Предметът е определен правилно, а за обект на изследване са подбрани 64 студента (с равен брой мъже и жени) по специалността „Турски народни танци“, обучавани в Университета в Сакария, Р Турция, разделени в рандомизирани по своя състав ЕГ и КГ от по 19 души – професионални изпълнители, участващи в концертни изяви, с които е проведено експерименталното изследване и отделна група от 26 души студенти непрофесионалисти, с която е проведено само анкетно проучване. Организацията на дейността е структурирана в 3 етапа – предварителен, основен и заключителен, а за решаването на задачите на изследването е приложена комплексна методика, обхващаща теоретико-логичен анализ на литературни източници, събиране на емпирична информация, чрез различни методи, включващи наблюдение, анкетно проучване, педагогически експеримент, спортно-педагогически тестове и експертна оценка, както и математико-статистически методи за количествена обработка и анализ на получената информация.

В Глава 3, озаглавена „Анализ на получените резултати“ са представени и анализирани данните от проведените изследвания. На първо място е направен анализ на

характера на двигателните действия в основните видове танци в турския фолклор, от който са изведени основните физически качества, необходими за изпълнението им, като е направено и анатомическо сравнение между традиционните им стъпки и стъпките от класическия балет. На второ място е анализирано състоянието на обучението по турски народни танци в Р Турция и е обоснована необходимостта от създаването на специализиран фолкорен екзерсис на тяхна основа, с цел развитие на качествата сила и гъвкавост, по подобие и ползвайки методологията на утвърдения в практиката български фолклорен екзерсис. В същото време съвсем правилно, с цел ускорено развитие на тези качества, е предложен и създаден за паралелно въздействие върху ЕГ, участваща в изследването, специализиран комплекс от упражнения. Представена е експериментална методика за усъвършенстване на силата и гъвкавостта, включваща новоразработен, подробно описан и модерно онагледен от автора му характерен турски танцов екзерсис и комплекс от силови и стречинг упражнения с методически изисквания и указания.

Данните от проведения педагогически експеримент по апробиране на предложената методика са представени и онагледени по подходящ начин в цифров, табличен и диаграмен вид и подкрепени с прецизно проведената им математико-статистическа обработка за зависими и независими извадки, доказваща достоверността, валидността и надеждността на получените резултати, въз основа на което е направен техен многостранен логически анализ. Анализът е изчерпателен, непротиворечив и дава ясна картина за ефекта от приложението на експерименталната методика, който е изцяло в подкрепа на работната хипотеза на автора.

Най-накрая са представени и подробно анализирани данните от проведената анкета сред всички участници в изследването, както и резултатите от експертната оценка за сценичното представяне на ЕГ и КГ, потвърждаващи значителното положително влияние, което усъвършенстването на тези качества оказва върху повишаването на изпълнителското им майсторство, както и тезата на автора за необходимостта от включването в практиката на висшето танцово образование в Р Турция на предлаганата от него експериментална методика за развитие на силата и гъвкавостта на танцьорите.

Всичко това дава основание на автора да формулира в заключение 5 основни извода и 4 препоръки, както и с основание да претендира за 3 приносни момента на дисертационния си труд. Изводите са формулирани правилно и произтичат логично от решаването на задачите, а препоръките са с практическа насоченост и евентуалното им бъдещо реализиране ще окаже положително въздействие върху темповете и качеството на професионализация на турските фолклорни танци в Р Турция.

Накрая искам да задам на автора следния въпрос:

„Защо създадения от него турски фолклорен екзерсис няма универсален характер, подобно на класическия и българския фолклорен екзерсис, а е изготвен за отделни танци и възможно ли е неговото по-нататъшно унифициране?“

Като цяло дисертационния труд отговаря на всички изисквания за подобен род научно изследване, а авторът му демонстрира отлично познаване на предметните области, свързани с неговото изследване. Впечатленията ни са, че Хакан Унлу е вече изграден професионален танцов педагог с вкус към научни изследвания и новаторство в работата си, показващ, че владее научно-изследователските методи в спортната наука, които умело прилага за развитието на танцовото изкуство в Р Турция.

В заключение на изложеното по-горе от нас по съдържанието и оформлението на представения ни за рецензия дисертационен труд на Yigit Hakan Unlu с научен ръководител доц. Бисер Григоров, препоръчваме на научното жури да го оцени по достойнство и да присъди на автора й научното звание „доктор“.

31.08.2017 г.
гр. София

Рецензент:

/ доц. Златин Костов, д-р/